

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет психології
Кафедра клінічної та реабілітаційної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ОНКОХВОРИХ ТА ЇХ СІМЕЙ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма “Реабілітаційна психологія”
Спеціальність 053 “Психологія”
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «09» вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологічна реабілітація онкохворих та їх сімей
Викладач (і)	к.психол.н., доцент Матейко Н.М.
Контактний телефон викладача	099 139 00 34
E-mail викладача	nataliya.matejko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Курс «Психологічна реабілітація онкохворих та їх сімей» спрямований на розширення уявлень про види клініко-психологічної та психотерапевтичної допомоги осіб з онкологічним захворюванням, членам їхніх родин та паліативним хворим.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу пролягає у вивченні психологічних преморбідних особливостей осіб з онкологією, їх реагування на своє захворювання; оволодіння навичками роботи та техніками психологічної допомоги паліативним хворим та членам їх родин; ознайомленні студентів зі специфікою психологічної профілактики та психоедукації населення з питанням психосоматичних аспектів онкологічних захворювань.

Цілі дисципліни: формування теоретичних уявлень про преморбідні психологічні особливості осіб з онкопатологією; розширення практичних навичок проведення клініко-психологічного дослідження, збору анамнезу в осіб з онкологічним захворюванням та їх членів їх родин; ознайомлення із сучасними теоретичними аспектами психосоматичних чинників онкологічних захворювань.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, професійно володіти соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, реабілітаційної психології.

СК8. Здатність організовувати та здійснювати психологічну реабілітацію, надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту, заходи промоції збереження здоров'я населення.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Програмові результати:

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР15. Вміти розробляти та впроваджувати індивідуальні та групові програми психологічної реабілітації.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

6. Організація навчання курсу

Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Кількість навчальних годин		
Лекції		12 год		
Семінарські/практичні заняття		18 год		
Самостійна робота		60 год		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс/ (рік навчання)	Нормативний/вибір вибір	
7	053 психологія	4	Вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість годин		
		Лекції	Заняття	Самостійна робота
Тема 1. Вступ до онкопсихології. Передумови виникнення онкопсихології.		2	2	7
		2	2	7
Тема 2. Психосоматичний підхід до онкології. Специфічність онкології з точки зору появи захворювання.				
Тема 3. Специфічні особливості онкологічної особистості. Основні типи психосоматичних особистостей.		2	2	7
Тема 4. Схильність до захворювання раком: порушення індивідуального розвитку. Порушення дитячо-батьківських стосунків. Порушення прив'язаності та алекситимія.		2	2	7
Тема 5. Механізми формування хронічної онкогенної психотравми. Гостра психотравма як тригер хронічного стресу. Теорія доктора Хамера		2	2	7
Тема 6. Медико-психологічна допомога в дитячій онкології. Особливості надання психологічної допомоги дітям, які хворіють на онкологічні захворювання.			2	7
Тема 7. Медико-психологічна допомога в дитячій онкології. Особливості надання психологічної допомоги дітям, які хворіють на онкологічні захворювання.		2	2	6
Тема 8. Сучасні технології роботи з онкохворими. Алгоритм повідомлення діагнозу та несприятливих новин у клініці дитячої онкології.			2	7
Тема 9. Тренінгові технології психологічного впливу в онкологічній клініці. Групова психотерапія онкохворих людей. Індивідуальне консультування в онкологічній практиці.			2	7

		ЗАГ:	12	18	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни					
Загальна оцінювання дисципліни	система навчальної	<p>Усні та письмові відповіді – 20 балів Самостійна робота – 20 балів Контрольна робота – 10 балів Залік – 50 балів</p> <p>Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів</p> <ul style="list-style-type: none"> - опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б); - підготовка і презентація реферату (максимум 10б); - тестування (максимум 10 б); - конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б); - контрольна робота(максимум 5 балів); - інші 50 балів – це залікова творча робота <p>Підсумковий контроль – залік Сумарна кількість – 100 балів.</p> <p>Критерії оцінювання знань студентів: В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни закладені наступні критерії:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам; 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати; 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт» діяльності) <p>Виходячи з цього, оцінка «відмінно» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем дисципліни, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, але й творчого мислення.</p> <p>Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем, які передбачені навчальною програмою. При цьому знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).</p> <p>Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з патопсихології, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.</p>			
Вимоги до письмової роботи		<p>Студентам необхідно вибрати із вид роботи, з яким хоче кожен з них провести дослідження, яке потрібно описати(письмова робота) презентувати на парі.</p> <p>Власне виконання індивідуальної роботи покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мислительні операції в опрацюванні навчального матеріалу (абстрагування, порівняння, конкретизація, узагальнення, схематизація, аналіз,</p>			

	синтез тощо), розвиває критичне мислення, а також творче мислення, що особливо виявляється у здатності репрезентувати опрацьований матеріал, а також у здатності його представляти у формі патопсихологічного висновку.
Семінарські заняття	1. Предмет та завдання курсу. 2. Передумови формування онкологічного захворювання 3. Преморбідні особливості канцерогенної особистості 4. Схильність до захворювання раком: порушення індивідуального розвитку. 5. Механізми формування хронічної онкогенної психотравми. 6. Медико-психологічна допомога в дитячій онкології. 7. Соціальна політика щодо невиліковно хворих. 8. Сучасні технології роботи з онкохворими. 9. Тренінгові технології психологічного впливу в онкологічній клініці.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умови допуску до підсумкового контролю (залік) передбачають виконання студентом навчальної програми курсу з обов'язковим виконанням її складових (відвідування занять та підготовка до різних форм їх проведення). Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань (для цього отримані бали додаються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 25 балів).
Підсумковий контроль	форму контролю (залік); форма здачі (письмова);
7. Політика курсу	
Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань з пропущених пар без поважних причин. Студенти, які слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат). У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю (у разі якщо він не відпрацює пропущені заняття і не виконає обов'язкову навчальну програму). Якщо студент не ліквідував заборгованість і не набрав мінімум 25 балів, він буде спрямований на повторне проходження курсу.	
8. Рекомендована література	
<p>1. Екзархов В. А. Соціальні аспекти організації хоспісної допомоги / В. А. Екзархов, А. А. Гончаренко // Соціальна політика щодо невиліковно хворих: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 15–16 березня 2012 р. К. : Університет “Україна”, 2012. С. 64–70.</p> <p>2. Дж. Холланд, Н.М. Ривкіна Психоонкологія. Історія розвитку//Консультативна психологія і психотерапія, 2014, № 1. С.14-23</p> <p>3. Самостійна робота студентів : навчально-методичний посібник для студентів магістратури спеціальності "Психологія" / Гірченко О. Л., Шлімакова І. І., Буковська О. О., Мунасіпова-Мотяш І. А. / за ред. І. І. Шлімакової. Чернівці: НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2018. 95с.</p> <p>4. Матейко Н.М. Клінічна психологія: словник-довідник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2015. 134с.</p> <p>5. Маркова М. В. Проблеми повідомлення діагнозу і спілкування з онкохворою дитиною та її батьками / М. В. Маркова, О. В. Піонтовська, І. Р. Кужель // Медична психологія. 2013. Т. 8, № 1 (29). С. 7-13.</p> <p>6. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію. Л.,УКУ, 2014. 12 с.</p> <p>7. Романчук О. Психотравма та спричинені нею розлади/ www.neuro.health-ua.com</p> <p>8. Класифікація психологічних захистів// http://medpsy.ru/meds/meds375.php</p>	

9. Покращення міжвідомчої та міжсекторальної координації та співпраці у галузі паліативної та хоспісної допомоги / [Ю. І. Губський, А. В. Царенко, О. О. Вольф, О. М. Бабійчук] // Соціальна політика щодо невиліковно хворих : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 15–16 березня 2012 р. К. : Університет “Україна”, 2012. С. 3–20.
10. Про внесення змін до “Основ законодавства України про охорону здоров’я щодо удосконалення надання медичної допомоги” [Електронний ресурс] : Закон України від 07.07.2011 р. № 3611-VI. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
11. Про затвердження Загальнодержавної програми боротьби з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року [Електронний ресурс] : Закон України від 23.12.2009 р. № 1794-VI. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
12. Сучасні методи та форми надання соціальних і медичних послуг невиліковно хворим / [кол. авт.]. Луганськ : Янтар, 2010. С. 4–45.
13. Сучасні дослідження у психоонкології / О. А. Ревенок, О. О. Зайцев, О. П. Олійник [та ін.] // Журнал психіатрії та медичної психології. 2009. №1 (21). С. 50 - 55.
14. Чернорук Н. С. Вплив доступності до адекватного знеболення на загальний розвиток системи паліативної та хоспісної допомоги. //Соціальна політика щодо невиліковно хворих : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 15–16 березня 2012 р. К. : Університет “Україна”, 2012. С. 156–161.
15. Coping strategies used by children hospitalized with cancer: an exploratory study / Li H. C., Chung O. K., Ho K. Y. [et al.] // Psychooncology. 2011. Vol. 20. - Issue 9. P. 969 - 976.
16. Coping with pediatric cancer: strategies employed by children and their parents to manage cancer-related stressors during treatment / A. K. Hildenbrand, K. J. Clawson, M. A. Alderfer [et al.] // J Pediatr Oncol Nurs. 2011. Vol. 28. issue 6. P. 344-354.
17. Home palliative care as a cost-saving alternative: evidence from Catalonia / M. Serra-Prat, J. M. Picaza // Palliative Medicine. 2001. Vol. 15.
18. The Cost of Home Hospice Care for Terminal Patients in Israel / [Y. Shnoor, M. Szlaifer, A. S. Aoberman, N. Bentur] // American Journal of Hospice & Palliative Medicine. 2007. Vol. 24. № 4.

**Матейко Н.М. доцент кафедри
клінічної та реабілітаційної психології**